

БІОЛОГІЯ ТА ІНТРОДУКЦІЯ ОМАНУ БРИТАНСЬКОГО *INULA BRITANNICA* L. В УЖАНСЬКОМУ НПП.

BIOLOGY AND INTRODUCTION OF BRITISH YELLOWHEAD *INULA BRITANNICA* L. IN UZHANIAN NATIONAL NATURE PARK

Биркович В.І
Дербаль Ю.М.

Ужанський НПП, смт В.Березний, вул. Незалежності, 7
e-mail: uzhanskij@gmail.com

Мойш Н.І

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кафедра лісівництва, м. Ужгород

Обґрунтовано перспективність вирощування оману британського *Inula britannica* L (Asteraceae) в умовах гірської зони Українських Карпат.

Вперше простежено процеси росту і розвитку оману в гірській зоні. Виявлено високі адаптаційні можливості виду, досліджена вікова динаміка розвитку надземної та підземної фіто маси, перспективність промислової культури в умовах Карпат.

Оман британський *Inula britannica* L (Asteraceae) – багаторічна трав'яниста лікарська рослина. Зустрічається розсіяно майже по всій території Карпат (крім субальпійського поясу), віддаючи перевагу вологим місцям на узліссях, по берегам річок, лісових лук. З лікувальною метою використовують кореневища з коренями, при різноманітних захворюваннях органів дихання. Сировинна база дикорослого оману британського в Україні обмежена.

Нами проведені наукові дослідження з вивчення біологічних особливостей оману британського *Inula britannica* L (Asteraceae) для встановлення доцільності вирощування цього виду в умовах гірської зони Українських Карпат.

Досліди були закладені на узліссі с. Волосянка Ужоцького ПНДВ. Висота над рівнем моря – 520 м. Для закладки дослідних ділянок насіння зібрали з дикорослих видів які зростали на околицях вищезгаданої місцевості.

Дослідженнями встановлено, що протягом першого року життя рослини знаходяться у віргінільному стані. Урожайність сировини підземних органів оману британського першого року вегетації склала 7,7 ц/га повітряно-сухої маси. Найбільшу продуктивність мають рослини другого-третього року вегетації. Проведені біометричні виміри рослин другого року вегетації показали, що висота пагонів – 143,7 см, довжина листової пластинки – 51 см, ширина – 47,5, діаметр кореня 3,6 см. Середня біомаса свіжозібраних підземних органів одного екземпляру склала 139,8 г.

Вивчення біології цвітіння, плодоношення та насінневої продуктивності оману британського показали, що масове цвітіння відмічалось в першій декаді липня. Найбільш крупні і високопродуктивні кошики розміщені на центральній вісі. Величина та продуктивність суцвіть знижується прямо пропорційно зростанню порядку вісі, на якій вони розміщені. Середня кількість суцвіть на одному екземплярі складає 24; середня кількість насіння в кошику – 190. Насіннева продуктивність однієї особини дорівнює 437. Маса 1000 насінин – 0,857г.

Проведені нами дослідження показали, що в умовах гірської зони Карпат оман британський добре росте і розвивається, проходячи всі фази розвитку, дає повноцінне насіння та добре нарощує сировинну масу. Виходячи з отриманих результатів можна стверджувати про перспективність промислової культури, що дасть додатковий стимул для підняття добробуту і зайнятості місцевого населення.

Література:

1. Атлас лекарственных растений СССР. Гл. ред. Цицин Н. В. Мед-гиз. Москва, 1962.

2. Володарський Л. О. Як збирати, сушити та обробляти для експорту лікарські й лікарсько-технічні рослини. Харків, 1931.
3. Вульф Е. В., Малеева О. В. Мировые ресурсы полезных растений. Справочник. Изд. «Наука», Ленинград, 1969.
4. Комендар В. Лікарські рослини (Закарпатської області). Ужгород, 1961.
5. Кондратюк Е. Н., Ивченко С. И., Смык Г. К. Дикорастущие лекарственные и плодовые растения Украины. Изд. «Урожай», Киев, 1969.
6. Котов М. І. і Фіалков Я. А. Дикорослі лікарські рослини України. Київ, 1946.
7. Котуков Г. И. Лекарственные и эфиромасличные культуры (Справочник). Киев, 1964.